

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
JANA MAZÁKA,
predstavljeni 29. marca 2012¹

Zadeva C-544/10

**Deutsches Weintor eG
proti
Land Rheinland-Pfalz**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Bundesverwaltungsgericht (Nemčija))

„Razlaga člena 4(3) Uredbe (ES) št. 1924/2006 o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih — Označba vina kot lahko prebavljivega s sklicevanjem na zmanjšano kislino — Prepoved zdravstvenih trditev, podanih v zvezi s pijačami, ki vsebujejo več kot 1,2 volumskega odstotka alkohola — Pomen izraza“

I – Uvod

1. Bundesverwaltungsgericht (zvezno upravno sodišče, Nemčija) je na podlagi člena 267 PDEU s sklepom z dne 23. septembra 2010, ki je na Sodišče prispel 23. novembra 2010, Sodišču Evropske unije v predhodno odločanje predložilo vprašanja glede razlage členov 2(2), točka 5, 4(3) in 10(3) Uredbe (ES) št. 1924/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih,² kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (EU) št. 116/2010 z dne 9. februarja 2010³ (v nadaljevanju: Uredba št. 1924/2006 ali Uredba).

2. Predlog za sprejetje predhodne odločbe je bil vložen v postopku med Deutsches Weintor, združenjem vinogradnikov, in Land Rheinland-Pfalz (zvezna dežela Porenje-Pfalška) v zvezi z oglaševanjem, v okviru katerega je označba vina kot *bekömmlich* (lahko prebavljiv, zdrav, hranljiv) povezana s sklicevanjem na blago kislino.

3. Predložitveno sodišče zaradi ugotovitve, ali je ta označba „zdravstvena trditev“, ki je pri alkoholnih pijačah, kot je zadevno vino, v skladu s členom 4(3) Uredbe št. 1924/2006 na splošno prepovedana, prosi za pojasnitev tega izraza.

4. Predložitveno sodišče tudi sprašuje, ali je, če je označbo te vrste zares mogoče šteti za zdravstveno trditev, ki je zato v skladu z Uredbo št. 1924/2006 proizvajalec vina ali trgovec z njim ne smeta uporabiti pri predstavitvi in oglaševanju vina, ta prepoved združljiva s svobodo izbire poklica ter pravico do dela in svobodo gospodarske pobude, kot je določena v členu 15(1) oziroma 16 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).

¹ — Jezik izvirnika: angleščina.

² — UL L 404, str. 9.

³ — UL L 37, str. 16.

II – Pravni okvir

5. Predmet in področje uporabe Uredbe št. 1924/2006 sta opisana v ustreznih delih njenega člena 1:

„1. Ta uredba usklajuje določbe zakonov ali drugih predpisov v državah članicah, ki se nanašajo na prehranske in zdravstvene trditve, da bi zagotovili učinkovito delovanje notranjega trga ob istočasnem zagotavljanju visoke ravni varstva potrošnikov.

2. Ta uredba se uporablja za prehranske in zdravstvene trditve pri komercialnem obveščanju, in sicer označevanju, predstavljanju ali oglaševanju živil, namenjenih končnemu potrošniku.

[...]“

6. Člen 2 Uredbe št. 1924/2006 z naslovom „Opredelitve pojmov“, odstavek 2, določa:

„Uporabijo se tudi naslednje opredelitve pojmov:

(1) ‚trditev‘ pomeni vsako sporočilo ali predstavitev, ki ni obvezna v okviru zakonodaje Skupnosti ali nacionalne zakonodaje, vključno s slikovno predstavitvijo, grafično predstavitvijo ali predstavitvijo s simboli v kakršni koli obliki, s katero se navaja, domneva ali namiguje, da ima živilo posebne lastnosti;

[...]

(5) ‚zdravstvena trditev‘ pomeni vsako trditev, ki navaja, domneva ali namiguje, da obstaja povezava med kategorijo živil, živilom ali eno od njegovih sestavin na eni strani in zdravjem na drugi strani;

(6) ‚trditev v zvezi z zmanjšanjem tveganja za bolezni‘ pomeni kakršno koli zdravstveno trditev, ki navaja, domneva ali namiguje, da uživanje kategorije živil, živila ali enega od njegovih sestavnih delov znatno zmanjšuje dejavnik tveganja za razvoj bolezni;

[...]“

7. Člen 4 Uredbe št. 1924/2006 z naslovom „Pogoji za uporabo prehranskih in zdravstvenih trditev“, odstavek 3, določa:

„Pijače, ki vsebujejo več kot 1,2 volumskega odstotka alkohola, ne smejo nositi zdravstvenih trditev.

[...]“

8. Člen 5 Uredbe št. 1924/2006 z naslovom „Splošni pogoji“ v delih, upoštevni za to zadevo, določa:

„1. Uporaba prehranskih in zdravstvenih trditev je dovoljena le, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

(a) dokazan ugoden hranilni ali fiziološki učinek glede na splošno sprejete znanstvene dokaze v zvezi s prisotnostjo, odsotnostjo ali zmanjšano vsebnostjo hranila ali druge snovi v živilu ali kategoriji živil, na katero se trditve sklicujejo;

[...]“

9. Člen 6 Uredbe št. 1924/2006 z naslovom „Znanstvena utemeljitev trditev“, odstavek 1, določa:

„Prehranske in zdravstvene trditve temeljijo na in so utemeljene s splošno sprejetimi znanstvenimi dokazi.“

10. Posebne določbe, ki urejajo zdravstvene trditve, so v poglavju IV Uredbe št. 1924/2006. V tem poglavju člen 10 z naslovom „Posebni pogoji“ določa:

„1. Prepovedane so zdravstvene trditve, ki niso v skladu s splošnimi zahtevami iz poglavja II in s posebnimi zahtevami iz tega poglavja ter niso odobrene v skladu s to uredbo in vključene v sezname dovoljenih trditev iz členov 13 in 14.

[...]

3. Na splošne, ne posebej opredeljene prednosti, ki jih ima hranilo ali živilo za splošno dobro zdravje ali z zdravjem povezano dobro počutje, se lahko sklicuje le, če se doda posebna zdravstvena trditev, vključena v seznam iz členov 13 ali 14.

[...]“

III – Dejansko stanje, postopek in vprašanja za predhodno odločanje

11. Deutsches Weintor je združenje vinogradnikov, ustanovljeno v Ilbesheimu v deželi Porenje-Pfalška. Prodaja vina vrste dornfelder in sivi/beli pinot kot „blagi izbor“ s pristavkom „sanfte Säure“ (blaga kislina).

12. Na označbi je med drugim navedeno: „Blag užitek zagotavlja uporaba našega posebnega postopka LO3 za biološko znižanje kisline.“ Ovitek na vratu steklenice vina nosi napis „*Edition Mild bekömmlich*“ (blagi izbor zdravo/lahko prebavljivo). Na ceniku se vino označuje kot „*Edition Mild – sanfte Säure/bekömmlich*“ (blagi izbor – blaga kislina/lahko prebavljivo).

13. Stranki v postopku v glavni stvari sta v sporu glede vprašanja, ali je v okviru oglaševanja označba vina kot *bekömmlich* (zdravo, lahko prebavljivo), v povezavi s sklicevanjem na blago kislino, zdravstvena trditev v smislu člena 2(2), točka 5, Uredbe št. 1924/2006 in torej v skladu s členom 4(3) te uredbe v zvezi z alkoholnimi pijačami ni dovoljena.

14. Organ, zadolžen za nadzor nad prodajo alkoholnih pijač v deželi Porenje-Pfalška, je uporabi označbe „*bekömmlich*“ nasprotoval z utemeljitvijo, da gre za zdravstveno trditev v smislu Uredbe št. 1924/2006, nato pa je Deutsches Weintor vložilo tožbo pri Verwaltungsgericht (upravno sodišče) zaradi ugotovitve, da je opisano označevanje in oglaševanje dopustno.

15. Deutsches Weintor je v bistvu trdilo, da se označba ne nanaša na zdravje, temveč samo na splošno dobro počutje. Navajalo je, da Uredba ni namenjena urejanju trditev te vrste in da je zato treba pojem „zdravstvena trditev“ razlagati v ožjem pomenu.

16. Verwaltungsgericht je tožbo s sodbo z dne 23. aprila 2009 zavrnilo.

17. Oberverwaltungsgericht (višje upravno sodišče) dežele Porenja-Pfalške je pritožbo zoper navedeno sodbo zavrnilo s sodbo z dne 19. avgusta 2009. Izhajalo je iz tega, da pojem zdravja na vsak način zajema učinke, ki jih ima živilo na telo potrošnika in njegove funkcije. V nasprotju z zdravili pa ni odločilno, ali je cilj vplivanje na telesne funkcije.

18. Po mnenju Oberverwaltungsgericht je označevanje vin kot *bekömmlich* vzpostavilo povezavo s procesi v telesu in se ni nanašalo le na splošno dobro počutje. Čeprav bi se ta pojem lahko razumel tudi le v splošnem, je njegov pomen segal dlje: enačil se je tudi s sopomenkami, kot so „zdrav“, „lahko prebavljiv“ ali „blag za želodec“.

19. Oberverwaltungsgericht je menilo, da je to pomembno pri uživanju vina, ker se z njim vedno znova povezujejo bolečine v glavi in želodcu; pod določenimi pogoji ima lahko vino celo škodljive učinke na človeški organizem in lahko pripelje do zasvojenosti. Z uporabo pojma *bekömmlich* v povezavi s sklicevanjem na poseben postopek za zmanjševanje kisline in blago kislino se je z vidika potrošnika vzpostavila povezava med vinom in neobstojem negativnih učinkov, ki so včasih povezani z uživanjem vina pri prebavljanju.

20. Deutsches Weintor pred Bundesverwaltungsgericht, ki odloča o reviziji, ki jo je vložilo to združenje, zatrjuje nepravilno uporabo uredbe.

21. Prvič, kar zadeva upošteveno dejansko stanje, Bundesverwaltungsgericht v predložitveni odločbi navaja, da je Oberverwaltungsgericht domnevalo, da se z vidika povprečno obveščenega in pozornega potrošnika označba, ki jo uporablja Deutsches Weintor v okviru predstavljanja in oglaševanja, povezuje s kislostjo vin. Tako naj bi bila ta posebej *bekömmlich* (zdrava) zaradi svoje „blage“ kisline kot posledice posebnega postopka za zniževanje kisline. Tako se poudarja posebna prijaznost do želodcev potrošnikov.

22. Predložitveno sodišče je kot revizijsko sodišče vezano na presojo dejstev, ki jo je opravilo prvostopenjsko sodišče glede razumevanja označbe „*bekömmlich*“. Poleg tega meni, da pomisleki Deutsches Weintor v zvezi s tem niso utemeljeni.

23. Vendar predložitveno sodišče dvomi o širšem pomenu, ki ga pojmu „zdravstvena trditev“ pripisujejo nižja sodišča, in zato tudi o tem, ali je ugotovitev, da gre za „zdravstvene trditve“ v skladu z ugotovljenim dejanskim stanjem.

24. Stališče Bundesverwaltungsgericht v zvezi s tem je, da za zdravstveno trditev v smislu Uredbe št. 1924/2006 ne zadostuje, če se zatrjuje le začasno ohranjanje ali začasni siceršnji vpliv na telesne funkcije. Zdravstveni vidik se domneva šele, če se navajajo dolgoročni, trajni učinki na telesno stanje ali dobro počutje in ne le bežni učinki na presnovne procese, ki ne vplivajo na konstitucijo in s tem na dejansko zdravstveno stanje.

25. Po mnenju Bundesverwaltungsgericht se označevanje vin, ki jih prodaja Deutsches Weintor, z izrazom „*bekömmlich*“ zaradi njihove blage kisline, nanaša le na prebavljivost proizvodov in se izčrpa v trditvi, da vino pri prebavljanju ne povzroča ali povzroča manj želodčnih težav, kot je običajno za vina take vrste in kakovosti. Da bi se lahko to štelo kot konkretno sklicevanje na zdravje ali tudi le za nespecifično sklicevanje na to, da uživanje vina v splošnem prispeva k „zdravi“ prehrani, se zdi temu sodišču pretirano.

26. S prvim vprašanjem želi predložitveno sodišče izvedeti, ali lahko tudi začasne koristi, ki so omejene le na čas užitja in prebave živila, pomenijo zdravstveno trditev v smislu Uredbe št. 1924/2006.

27. Kar zadeva drugo vprašanje, predložitveno sodišče navaja, da je po njegovem mnenju namen Uredbe, da se kot zdravstvene trditve zajamejo samo trditve, ki živilu ali sestavini pripisujejo pozitiven učinek, in da torej pridejo v poštev samo izjave ali trditve, s katerimi se potrošniku zatrjuje, da bo uživanje živila izboljšalo njegovo zdravje.

28. Predložitveno sodišče dvomi, ali je lahko tako izboljšanje zdravja že v tem, da je neko živilo manj škodljivo za zdravje kot primerljivi proizvodi iste kategorije in, z drugimi besedami, zagotavlja le relativno prednost. Če gre za živila s snovmi, ki bi lahko imele učinke, ki se na splošno štejejo za negativne (v obravnavanem primeru: kislina v vinu), že skladno s splošno jezikovno rabo ni logično, da se uživanje takega proizvoda pojmovno uvršča med zdravju koristne le zato, ker so poznejše posledice nekoliko blažje kot pri primerljivih proizvodih.

29. Nazadnje, po mnenju Bundesverwaltungsgericht je treba upoštevati tudi, ali je prepoved združljiva s temeljnimi pravicami, in sicer s svobodo izbire poklica in pravico do dela in svobodo gospodarske pobude, kot so določene v členu 15(1) oziroma členu 16 Listine. Če bi tradicionalna označba pijače za „*bekömmlich*“ štela za zdravstveno trditev v smislu Uredbe št. 1924/2006 in se posledično v zvezi z vinom ne bi smela uporabljati, bi to – po mnenju Bundesverwaltungsgericht – preseglo cilj Uredbe in bi lahko pomenilo nesorazmerno omejitev teh temeljnih pravic.

30. V teh okoliščinah je Bundesverwaltungsgericht prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„(1) Ali se za obstoj zdravstvene trditve v smislu člena 4(3), prvi stavek, v povezavi s členoma 2(2), točka 5, ali 10(3) Uredbe (ES) št. 1924/2006 [...], kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo Komisije (EU) št. 116/2010 [...] (v nadaljevanju: Uredba), zahteva pozitiven hranilni ali fiziološki učinek, katerega cilj je trajno izboljšanje telesnega počutja, ali zadošča že začasen učinek, ki je zlasti omejen na čas uživanja in prebavljanja živila?

(2) Če se lahko kot zdravstvena trditev opredeli že trditev o začasnem pozitivnem učinku:

Ali zadošča za domnevo, da tak učinek izhaja iz pomanjkanja ali zmanjšane vrednosti snovi v smislu člena 5(1)(a) in uvodne izjave 15 Uredbe, če se s trditvijo le zatrjuje, da je učinek, ki na splošno izhaja iz tovrstnih živil in se pogosto šteje za neugoden, v konkretnem primeru zelo majhen?

(3) Če je odgovor na drugo vprašanje pritrdilen:

Ali je skladno s prvim pododstavkom člena 6(1) Pogodbe o Evropski uniji, kakor je bila spremenjena 13. decembra 2007 (UL 2008, C 115, str. 13), v povezavi s členom 15(1) (svoboda izbire poklica in pravica do dela) in členom 16 (svoboda gospodarske pobude) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, kakor je bila spremenjena 12. decembra 2007 (UL C 303, str. 1), če se proizvajalcu ali trgovcu vina brez izjeme prepoveduje oglaševanje z uporabo zdravstvene trditve, kot je podana v obravnavanem primeru, tudi če je ta trditev resnična?“

IV – Pravna presoja

A – Prvo in drugo vprašanje: pomen pojma „zdravstvena trditev“, kot se uporablja v Uredbi št. 1924/2006

31. Predložitveno sodišče s prvim in z drugim vprašanjem, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu želi pojasniti, ali je pojem „zdravstvena trditev“, opredeljen v členu 2(2), točka 5, Uredbe št. 1924/2006, treba razlagati tako, da se nanaša tudi na trditev, ki namiguje na le začasen ugoden učinek na telesno stanje, omejen zlasti na obdobje uživanja in prebavljanja živila, in ki le namiguje na to, da so negativni učinki zadevnega živila na telesno stanje bolj omejeni, kot je to običajno pri živilu te vrste.

1. Glavna stališča strank

32. V zvezi s tem predlogom za sprejetje predhodne odločbe so pisna stališča predložili Deutsches Weintor, zvezna dežela Porenje-Pfalška, češka, estonska, francoska, madžarska in finska vlada ter Evropski parlament in Komisija. Razen estonske, francoske, madžarske in finske vlade so bile navedene stranke zastopane tudi na obravnavi 19. januarja 2012.

33. Deutsches Weintor in češka vlada trdita, da je treba pojem „zdravstvena trditev“, kot se uporablja v Uredbi št. 1924/2006, razlagati ozko. V bistvu predlagata, naj se na prvo in drugo vprašanje odgovori, da je v pojmu predviden ugoden hranilni ali fiziološki učinek, katerega cilj je trajno izboljšanje telesnega počutja, ne pa izboljšanje, ki je le začasno. Po mnenju Deutsches Weintor tudi ni dovolj, če se zatrjuje, da so morebitni negativni učinki zadevnega živila bolj omejeni, kot je običajno pri tej vrsti živila.

34. Nasprotno pa vse druge stranke, ki so predložile stališča o prvem vprašanju – in sicer zvezna dežela Porenje-Pfalška, francoska, estonska, finska in madžarska vlada ter Komisija –, zagovarjajo širšo razlago in trdijo, da je začasen učinek na telesno stanje, omejen zlasti na čas, potreben za užitanje in prebavo živila, lahko dovolj za sklep, da se sporna označba opredeli kot zdravstvena trditev v smislu Uredbe št. 1924/2006.

35. Kar zadeva drugo vprašanje glede tega, ali je zadostna trditev, da je živilo manj škodljivo za zdravje kot podobni proizvodi, te stranke ali predlagajo odgovore, dejansko nasprotne tistim, ki jih predlaga Deutsches Weintor, ali trdijo, da – ločen – odgovor ni potreben ali ni pomemben.

2. Presoja

36. Najprej je treba poudariti, da v okviru tega predloga za sprejetje predhodne odločbe Sodišče ne more presojati, kaj označba vina kot „*bekömmlich*“, s sklicevanjem na blago kislino, ali drugi podatki na ovitku v zvezi s posebnim postopkom za znižanje kisline dejansko pomenijo oziroma namigujejo z vidika tipičnega potrošnika, kot je naveden in opredeljen v uvodni izjavi 16 Uredbe št. 1924/2006; niti ni naloga Sodišča, da na tej podlagi sprejme dokončno odločitev o tem, ali sporna označba pomeni „zdravstveno trditev“ v smislu Uredbe.

37. Nasprotno, to presojjo mora opraviti nacionalno sodišče glede na upoštevna pravila Uredbe št. 1924/2006, kot jih je razložilo Sodišče.

38. V zvezi s tem je treba opozoriti, da je predložitveno sodišče v predložitveni odločbi že navedlo, da v skladu z ugotovitvami Verwaltungsgericht – iz katerih mora načeloma izhajati – povprečno obveščeni in pozorni potrošnik (v nasprotju s stališčem Deutsches Weintor) zadevne označbe ne bo razumel le kot sklicevanje na splošno dobro počutje ali na splošne značilnosti opisanega vina, kot je njegov okus, ampak kot sklicevanje na njegovo blago kislino, kar poudarja posebej blagi učinek vina na želodec, in s tem njegovo prebavljivost.

39. V tem okviru mora Sodišče obravnavati specifična predložena vprašanja glede razlage, pri čemer je v bistvu v prvem šlo za to, ali se pojem „zdravstvena trditev“, opredeljen v členu 2(2), točka 5, Uredbe št. 1924/2006, nanaša tudi na označbe in trditve, ki namigujejo ali domnevajo le začasen ugoden učinek na telesno stanje, kot je učinek na želodec, ki traja toliko časa, kot je potrebno za užitanje in prebavo vina.

40. V zvezi s tem je treba opozoriti, prvič, da je opredelitev zdravstvene trditve v členu 2(2), točka 5, Uredbe št. 1924/2006 zastavljena dokaj na splošno v smislu katere koli trditve, v kateri se navaja, domneva ali namiguje, da „obstaja povezava med kategorijo živil, živilom ali eno od njegovih sestavin in zdravjem“.

41. Kot je poudarilo več strank, v Uredbi ni izrecno pojasnjeno, kaj pomeni „zdravje“; vendar je mogoče potrditi, da se pojem na splošno nanaša na telesno in duševno stanje osebe, v smislu – in nedvomno z določeno mero dvoma – določene ravni delovanja ali dobrega počutja človeškega telesa in duha (v skladu s tem je lahko oseba „dobrega zdravja“ ali „slabega zdravja“) ter v smislu idealnega stanja popolnega telesnega in duševnega dobrega počutja.⁴ Iz člena 13(1) Uredbe št. 1924/2006 je zlasti razvidno, da pojem zdravje, na katerem temelji Uredba, ne zajema le telesnih funkcij, ampak tudi psihološke in vedenjske funkcije osebe.

42. Drugič, kar zadeva pomen pojma „zdravstvena trditev“, je iz več določb Uredbe št. 1924/2006 razvidno, da taka trditev temelji na predpostavki, da bo proizvod imel ugoden učinek na telesno stanje osebe (ali na njeno duševno stanje, kar pa v obravnavani zadevi ni pomembno.).

43. V zvezi s tem je v uvodni izjavi 6 Uredbe št. 1924/2006 glede prehranskih trditev izrecno navedeno le, da v tej uredbi niso obravnavane negativne trditve. Vendar po mojem mnenju jasno izhaja ne le iz splošnega cilja varstva potrošnikov, ki mu sledi Uredba (glej zlasti uvodno izjavo 1), ampak tudi iz drugih določb – zlasti iz uvodne izjave 10, ki se nanaša na „hranilne, fiziološke ali druge prednosti za zdravje“; uvodne izjave 14, ki se nanaša le na snovi, za katere se zatrjuje pozitiven učinek, ter člena 5(1)(a) in 5(2), ki se prav tako nanaša na zatrjevani pozitivni učinek –, da se z „zdravstveno trditvijo“ v tej uredbi predvideva pozitiven, ugoden učinek na telesne funkcije.

44. Tretjič, opozoriti je treba, da iz opredelitve „trditve“ iz člena 2(2)(1) Uredbe št. 1924/2006 izhaja, da mora opis za to, da se ga opredeli za zdravstveno trditev v smislu te uredbe, namigovati, da ima zadevno živilo „posebne lastnosti“, da ima torej posebno zdravstveno prednost ali ugoden fiziološki učinek. Posledično, kot je pravilno ugotovila Komisija, so pozitivni fiziološki ali metabolični učinki (kakršni so navedeni v predložitveni odločbi), ki niso *posebej opredeljeni* in so le *na splošno* povezani z zaužitjem živila ali zadevno vrsto živil – kot je prehranjevanje človeškega organizma, kar je seveda bistveno za ohranjanje telesnih funkcij –, *a priori* izključeni s področja uporabe pojma „zdravstvena trditev“.

45. Vendar pa v določbah Uredbe št. 1924/2006 ne vidim nobene osnove ali drugega prepričljivega razloga za domnevo, da bi bila oziroma morala biti dolžina ali trajnost (ugodnega) učinka na telesno stanje ali telesne funkcije poleg prej navedenih elementov bistvena za pojem „zdravstvena trditev“ v smislu Uredbe.

46. Prvič, nenaravno bi bilo iz pojma „zdravje“ na pojmovni ravni izključiti začasne učinke na fizično dobro počutje. Splošno zdravstveno stanje in bolj začasna, posredna stanja dobrega počutja – ali bolezni – osebe so dejansko med seboj tesno povezani. Komisija je tudi pravilno navedla, da številna zdravila zagotavljajo le začasno ublažitev ali imajo le kratkotrajne učinke na človeško telo, pa vseeno na splošno ni sporno, da so ta zdravila povezana z zdravjem.

47. Drugič, kot je že navedeno zgoraj, se je zakonodajalec očitno odločil, da bo pojem „zdravstvena trditev“ opredelil široko, v skladu z visoko ravno varstva potrošnikov, ki je, kot je navedeno v uvodni izjavi 1 Uredbe št. 1924/2006, njen cilj.

48. Glede na pozitivno podobo, ki jo želijo dati zdravstvene trditve zadevnim živilom, in spodbujevalni učinek, ki ga imajo te trditve na potrošnika, je namen Uredbe zaščititi potrošnika pred trditvami, ki so zavajajoče in/ali neresnične, zlasti s tem, da se zahteva njihova znanstvena utemeljitev.⁵

4 — V zvezi s tem pomenom glej široko opredelitev pojma zdravje – ki jo je podala Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) in zajema tudi socialno dobro počutje – kot: „stanje popolnega telesnega, duševnega in socialnega dobrega počutja, ne le odsotnost bolezni ali hibe“.

5 — Glej v tem smislu zlasti uvodne izjave 10, 14, 16 in 17 Uredbe št. 1924/2006 in njena člena 5 in 6.

49. Kar zadeva alkoholne pijače, ki vsebujejo več kot 1,2 volumnskega odstotka alkohola, je s členom 4(3) Uredbe št. 1924/2006 na splošno prepovedana – torej ne glede na to, ali je zatrjevani pozitiven učinek resničen in podkrepjen z znanstvenimi dokazi – uporaba zdravstvenih trditev, kot tudi (ker pomenijo posebno zdravstveno trditev) sklicevanja na splošne, ne posebej opredeljene prednosti hranila ali živila za splošno dobro zdravje ali z zdravjem povezano dobro počutje v skladu s členom 10(3) te uredbe. Glede na nevarnosti zasvojenosti in zlorabe, povezane z uživanjem alkohola, je bolj ambiciozen cilj v tem primeru očitno preprečiti vsak pozitiven, z zdravjem povezan pomen, ki bi lahko na splošno spodbujal k uživanju alkoholnih pijač.

50. Menim, da bi bilo v nasprotju s temi cilji Uredbe št. 1924/2006, če bi se pojem „zdravstvena trditev“ razlagal tako ozko, da bi bile izključene trditve, ki pomenijo začasen pozitiven učinek na telesno stanje. Kot so poudarile številne stranke, bi lahko to iz varstva v okviru področja uporabe Uredbe izvzelo znatno število proizvodov in z njimi povezanih trditev, ki kljub zatrjevanju pozitivnega – čeprav začasnega – fiziološkega učinka vseeno lahko spodbujajo uživanje živil ali snovi, na katere se nanašajo.

51. Nazadnje, tudi s praktičnega vidika, bi razlikovanje, ki se predlaga v prvem vprašanju, povzročilo dodatne težave z razmejitvijo – v zvezi s tem, kdaj zatrjevani učinek na telesne funkcije ni več začasen in postane dolgoročen ali trajen –, zato bi bilo težje dosledno in predvidljivo izvajati Uredbo št. 1924/2006.

52. Kar zadeva vprašanje, ali se pojem „zdravstvena trditev“ iz Uredbe št. 1924/2006 nanaša na trditev, ki le namiguje, da so zaradi zmanjšane vsebnosti snovi negativni učinki danega živila na splošno dobro počutje bolj omejeni, kot je običajno za to vrsto živila, je treba najprej opozoriti, kot je pravilno navedlo predložitveno sodišče, da iz uvodne izjave 15 Uredbe št. 1924/2006 in zlasti njenega člena 5(1)(a) jasno izhaja, da se pojem nanaša tudi na trditve, ki namigujejo na vpliv na zdravje, ki ga je mogoče pripisati neobstoju ali zmanjšani količini snovi v živilu, kot je zmanjšana vsebnost kisline v spornih vinih.

53. Drugič, posebej v zvezi z vprašanjem, ali se lahko taka trditev nanaša na domnevo ali namigovanje, da je živilo le manj škodljivo kot podobni proizvodi iste kategorije ali vrste – v obravnavani zadevi vina –, je bilo zgoraj navedeno, da pojem temelji na domnevi o posebej pozitivnem ali ugodnem vplivu na zdravje ali telesne funkcije. Posebnost zatrjevane ugodnosti, povezane z zdravjem, tako pomeni primerjavo ali merilo, torej primerljiv proizvod.

54. Menim, da je zato popolnoma mogoče, da je zatrjevani ugodni fiziološki vpliv le relativna prednost za zdravje, vključno s prednostjo, ki jo je mogoče pripisati dejstvu, da je dano živilo le manj nevarno ali manj škodljivo za telesne funkcije, kot je običajno pri živilu te vrste.

55. V zvezi s tem je treba opozoriti, da se mora pojem „zdravstvena trditev“, kot je bilo dokazano zgoraj, razlagati široko; vendar pa dejstvo, da pojem zahteva namigovanje ali domnevo o pozitivnem ali ugodnem učinku, povezanim z zdravjem, ne pomeni, da je treba zatrjevati dejansko izboljšanje splošnega zdravstvenega stanja ali dejanske zdravilne učinke, podobne tistim pri zdravilih.

56. Menim, da taka razlaga ustreza cilju Uredbe št. 1924/2006, kot je naveden zgoraj in ki je doseči visoko raven varstva potrošnikov.

57. V zvezi s tem prav tako drži, da lahko trditev o le relativni prednosti, povezani z zdravjem, ki vključuje obljubo o manj negativnem učinku na nekatere telesne funkcije, kot je prebava, vpliva na navade potrošnikov in spodbuja uživanje zadevnega živila. Torej, kar zadeva vina, lahko domneva o izboljšani prebavljivosti nedvomno odvrne potrošnike od drugih pijač te vrste, ki so sicer primerljive, prav tako pa si je mogoče predstavljati, da lahko taka trditev, v absolutnem smislu, spodbuja uživanje zadevne pijače in celo pritegne nove potrošnike, zlasti tiste z občutljivimi želodci.

58. Ob upoštevanju zgoraj navedenega predlagam, da se na prvo in drugo vprašanje odgovori, da je treba pojem „zdravstvena trditev“ iz člena 2(2), točka 5, Uredbe št. 1924/2006 razlagati tako, kot da se nanaša tudi na trditve, ki namigujejo na začasen pozitiven učinek na telesno stanje, kot je učinek, ki je omejen na čas uživanja in prebavljanja živila, vključno s trditvami, ki namigujejo, da so zaradi znižane vsebnosti snovi negativni učinki danega živila na splošno fizično dobro počutje bolj omejeni, kot je običajno za živilo te vrste.

B – Tretje vprašanje: združljivost z Listino

59. Če je odgovor na prvo in drugo vprašanje pritrdilen, želi predložitveno sodišče v bistvu izvedeti, ali je splošna prepoved iz člena 4(3) Uredbe št. 1924/2006 o uporabi zdravstvenih trditev sporne vrste v zvezi z alkoholnimi pijačami, kot je vino, združljiva z Listino, in sicer s svobodo izbire poklica in pravico do dela in svobodo gospodarske pobude iz členov 15(1) oziroma 16 Listine.

1. Glavna stališča strank

60. Po mnenju Deutsches Weintor je treba na tretje vprašanje odgovoriti nikalno. Meni, da prepoved uporabe zdravstvene trditve, kot je sporna, pomeni nesorazmeren poseg v svobodo izbire poklica ter gospodarske pobude proizvajalcev in trgovcev vina.

61. Druge stranke, ki so izrazile mnenje o tretjem vprašanju, predlagajo odgovor, da je splošna prepoved iz člena 4(3) Uredbe št. 1924/2006 o uporabi zdravstvenih trditev v zvezi z alkoholnimi pijačami – zlasti glede nevarnosti, povezanih z uživanjem alkoholnih pijač – upravičena in sorazmerna in da zato izpolnjuje zahteve iz Listine. Tudi Evropski parlament, ki se je v svojih argumentih osredotočil na tretje vprašanje, je ugotovil, da preizkus teh vprašanj ne razkriva nobenega dejavnika, ki bi vplival na veljavnost Uredbe št. 1924/2006.

2. Presoja

62. Najprej je treba opozoriti, da mora Evropska unija v skladu s členom 6(1), prvi pododstavek, PEU priznati pravice, svoboščine in načela iz Listine, „ki ima enako pravno veljavnost kot Pogodbi“.

63. Ugotoviti je torej treba, ali je Uredba št. 1924/2006, glede na to, da v členu 4(3) na splošno prepoveduje, da bi pijače, ki vsebujejo več kot 1,2 volumskega odstotka alkohola, nosile „zdravstvene trditve“ v zgoraj navedenem smislu, skladna s temeljnimi pravicami iz Listine, zlasti s tistimi iz člena 15(1) in 16 te listine.

64. Člena 15(1) in 16 Listine določata svobodo opravljanja poklica in svobodo gospodarske pobude, kar je Sodišče že priznalo kot splošni načeli prava Unije.⁶ V skladu s to sodno prakso svoboda gospodarske pobude dejansko sovпада s svobodo opravljanja poklica.⁷

65. V zvezi s tem je treba opozoriti, da je treba, ker se prepoved spornih zdravstvenih trditev nanaša na označevanje, oglaševanje in obveščanje o alkoholnih pijačah ter s tem uvaja določene omejitve za gospodarske dejavnosti proizvajalcev in trgovcev teh proizvodov, šteti, da lahko vpliva na svobodo gospodarske pobude in svobodo opravljanja poklicne dejavnosti.⁸

6 — Glej sodbo z dne 9. septembra 2004 v združenih zadevah Španija in Finska proti Parlamentu in Svetu (C-184/02 in C-223/02, ZOdl., str. I-7789, točka 51); glej tudi razlage v zvezi z Listino o členih 15 in 16.

7 — Glej v opombi 6 navedeno sodbo Španija in Finska proti Parlamentu in Svetu, in sodbo z dne 21. februarja 1991 v združenih zadevah Zuckerfabrik Süderdithmarschen in Zuckerfabrik Soest (C-143/88 in C-92/89, Recueil, str. I-415, točke od 72 do 77).

8 — Glede označevanja vin glej zlasti sodbo z dne 8. oktobra 1986 v zadevi Keller (234/85, Recueil, str. 2897, točka 9).

66. Vendar kot je Sodišče večkrat poudarilo, temeljne pravice, kot so te, niso absolutne in jih je treba upoštevati v razmerju do njihove družbene funkcije. Zato je izvrševanje teh pravic mogoče omejiti, zlasti v okviru skupne ureditve trgov, če te omejitve dejansko ustrezajo ciljem splošnega interesa, ki jih želi doseči Evropska unija, ter če ob upoštevanju zelenega cilja ne pomenijo nesorazmernega in nedopustnega posredovanja, ki bi posegalo v bistvo teh pravic.⁹

67. Poleg tega člen 52(1) Listine določa, da se izvrševanje pravic, kot sta pravici iz členov 15 in 16 Listine, lahko omeji, če so te omejitve predpisane z zakonom, če spoštujejo bistveno vsebino teh pravic in svoboščin ter če so – ob upoštevanju načela sorazmernosti – potrebne in dejansko ustrezajo ciljem splošnega interesa, ki jih priznava Unija, ali če so potrebne zaradi zaščite pravic in svoboščin drugih.

68. Ob upoštevanju teh meril je treba v obravnavani zadevi poudariti, da je cilj Uredbe št. 1924/2006 – v skladu z njeno uvodno izjavo 1 in kot je poudarjeno zgoraj – zagotoviti visoko raven varstva potrošnikov; natančneje, kar zadeva prepoved iz člena 4(3), je namen Uredbe – kar je prav tako razvidno iz uvodnih izjav 10 in 18 – zagotoviti visoko raven varstva javnega zdravja, s tem, da je njen namen preprečiti, glede na mogoče škodljive učinke in nevarnosti zlorabe, povezane z uživanjem alkohola, morebitne pozitivne povezave med zdravjem in uživanjem alkoholnih pijač, ne glede na to, ali so zadevne zdravstvene trditve znanstveno pravilne ali ne.

69. Sodišče je v zvezi s tem večkrat priznalo, da je v predpisih, ki omejujejo možnosti oglaševanja alkoholnih pijač in se tako borijo proti zlorabi alkohola, izražena skrb za javno zdravje in da je varstvo javnega zdravja, kot izhaja tudi iz člena 9 PDEU, cilj splošnega interesa, ki ga priznava Unija.¹⁰

70. Prav tako je treba poudariti, da čeprav lahko sporna prepoved vpliva na ti pravici, ni mogoče trditi, da se posega v bistvo in dejansko vsebino svobode gospodarske pobude ali svobode opravljanja poklicne dejavnosti, ker prepoved uporabe zdravstvenih trditev v smislu člena 2(2), točka 5, Uredbe št. 1924/2006 v zvezi z alkoholnimi pijačami, kot so vina, omejuje dejavnosti proizvajalcev ali trgovcev teh pijač na jasno razmejenem področju.¹¹

71. Nazadnje, po mojem mnenju je prepoved iz člena 4(3) Uredbe št. 1924/2006 primerna za zagotavljanje varstva javnega zdravja, kot je zgoraj navedeno, in ob upoštevanju nevarnosti zasvojenosti in zlorabe ter morebitnih škodljivih učinkov, povezanih z uživanjem alkohola, ne presega tega, kar je potrebno za uresničitev tega cilja.

72. V zvezi s tem je treba spomniti, da je Sodišče razsodilo, da resnost ciljev, ki se jim sledi na tem področju, lahko utemelji omejitve, ki imajo negativne posledice – celo zelo negativne – za nekatere subjekte.¹²

73. Poleg tega je treba poudariti, da je sporna prepoved omejena na uporabo zdravstvenih trditev v smislu člena 2(2), točka 5, Uredbe št. 1924/2006, in sicer označb ali podatkov, ki vzbujajo vtis o posebnem, pozitivnem vplivu na zdravje, kot je opisano zgoraj. Po drugi strani pa je še vedno mogoče navesti druge izjave in podatke, ki teh posebnih namigov ne vsebujejo – na primer informacije o objektivnih značilnostih proizvoda ali prehranske trditve –, celo v povezavi z alkoholnimi pijačami.

9 — Glej sodbe z dne 10. julija 2003 v združenih zadevah Booker Aquaculture in Hydro Seafood (C-20/00 in C-64/00, Recueil, str. I-7411, točka 68); z dne 15. julija 2004 v združenih zadevah Di Lenardo in Dilexport (C-37/02 in C-38/02, ZOdl., str. I-6911, točka 82) in z dne 15. aprila 1997 v zadevi Irish Farmers Association in drugi (C-22/94, Recueil, str. I-1809, točka 27).

10 — Glej v tem smislu sodbi z dne 13. julija 2004 v zadevi Bacardi France (C-429/02, ZOdl., str. I-6613, točka 37) in z dne 8. marca 2001 v zadevi Gourmet International Products (C-405/98, Recueil, str. I-1795, točka 27).

11 — Glej tudi v opombi 8 navedeno sodbo Keller, točka 9.

12 — Glej sodbi z dne 1. junija 2010 v združenih zadevah Pérez in Gómez (C-570/07 in C-571/07, ZOdl., str. I-4629, točka 90) in z dne 17. julija 1997 v zadevi Affish (C-183/95, Recueil, str. I-4315, točki 42 in 43).

74. Zato čeprav predložitveno sodišče meni, da lahko z vidika povprečnega potrošnika označba spornih vin – in sicer povezovanje pojma „bekömmlich“ s sklicevanjem na blago kislino in na poseben proizvodni proces – namiguje na take pozitivne učinke na telesne funkcije, da pomeni „zdravstveno trditev“ v smislu člena 4(3) Uredbe št. 1924/2006, lahko to ne velja, če je na označbi, na primer, navedena le znižana raven kisline.

75. Ob upoštevanju zgoraj navedenega je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da je splošna prepoved iz člena 4(3) Uredbe št. 1924/2006 uporabe zdravstvenih trditev, kot so te, ki so obravnavane, v zvezi z alkoholnimi pijačami, kot je vino, združljiva s členom 6(1) PEU, v povezavi s členoma 15(1) oziroma 16 Listine, ki določata svobodo izbire poklica in pravico do dela oziroma svobodo gospodarske pobude.

V – Predlog

76. Iz zgoraj navedenih razlogov Sodišču predlagam, naj na vprašanja, ki jih je zastavilo Bundesverwaltungsgericht, odgovori:

- pojem „zdravstvena trditev“ iz člena 2(2), točka 5, Uredbe (ES) št. 1924/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. decembra 2006 o prehranskih in zdravstvenih trditvah na živilih, kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (EU) št. 116/2010 z dne 9. februarja 2010, je treba razlagati tako, da vključuje tudi trditve, ki namigujejo na začasen pozitiven učinek na telesno stanje, kot je učinek, omejen na čas uživanja in prebavljanja živila, vključno s trditvami, ki namigujejo, da so zaradi zmanjšane vsebnosti snovi negativni učinki danega živila na splošno dobro počutje bolj omejeni, kot je običajno za živilo te vrste;
- splošna prepoved iz člena 4(3) Uredbe št. 1924/2006 uporabe zdravstvenih trditev, kot so te, ki so obravnavane, v zvezi z alkoholnimi pijačami, kot je vino, je združljiva s členom 6(1) PEU, v povezavi s členoma 15(1) oziroma 16 Listine, ki določata svobodo izbire poklica in pravico do dela oziroma svobodo gospodarske pobude.